

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) Другий (магістерський) рівень	Форма навчання	Денна/Заочна	Навчальний рік/семестр	II (весняний) семестр
-----------------------------	--	-----------------------	---------------------	-------------------------------	------------------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	ЛІТЕРАТУРНЕ КРАЄЗНАВСТВО
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізації «Українська мова і література» і другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія (Українська мова і література)»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кількість кредитів: 4 Лекції: 10 Семінарські/практичні заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 90
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кордонець О.А. кандидат філологічних наук kordonets.oleksandr@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної	Історія української літератури XX ст.; Теорія літератури

дисципліни	
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Закарпатська література XX-XXI ст. ще потребує належного поцінування та вивчення, адже по сьогодні залишається незаслужено забутою та недооціненою. На жаль, багато письменства рідного краю по сьогодні маловідомі як філологам-фахівцям, так і широкому загалу читачів. Таким чином, можемо сказати, що курсу «Літературне краєзнавство» належить особлива роль. Предметом курсу є розвиток літератури на Закарпатті у XX та XXI ст. в її жанровому, тематичному та стильовому різноманітті. Метою навчальної дисципліни «Літературне краєзнавство» є ознайомлення з особливостями становлення й розвитку українського літературного процесу Закарпаття XX ст. та XXI ст., знайомство з найкращими творами ключових письменників краю. Крім іншого, цей курс має на меті ознайомити студентів із цікавими фактами і явищами закарпатського письменства означеного періоду, виробити у них вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних компетентностей: – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; – здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення; – здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; – здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; – здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення; – здатність працювати в команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, планувати та розподіляти час; – уміння спілкуватися з нефахівцями, виявляти певні навички викладання. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких фахових компетентностей: – здатність глибоко розуміти й інтерпретувати зміст текстів художньої літератури; – здатність добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом; – базові загальні знання; розуміння культури і звичаїв народів світу; здатність і готовність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; знання вершинних творів української і світової літератури;

— навички управління інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

Очікувані результати після закінчення курсу «Літературне краєзнавство»:

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії літератури рідного краю;
- основні етапи формування історії літератури Закарпаття;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток літератури рідного краю;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії закарпатської та зарубіжної літератур;
- обсяг та проблемні питання уроків літератури рідного краю в шкільному курсі.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- вільно користування системою знань з літератури рідного краю XX-XXI ст.;
- вміння виокремлювати основні напрями закарпатської літератури, орієнтуватись у загальній проблематиці, знати жанрові та сюжетні особливості, героїв вивчених творів;
- вміння розкривати суть та особливості стильових течій цього часу, давати їх характеристику;
- вміння користуватися літературно-критичною термінологією;
- навички аналізу художніх творів під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень;
- усвідомлення об'єктивної цінності того чи іншого письменника для сучасного читача, знання творчих біографій авторів-новелістів, характерних особливостей індивідуального стилю;

	Тематика дисципліни Загальний огляд українського літературного процесу на Закарпатті 20-30-х рр. XX ст. Розвиток української поезії на Закарпатті 20-30-х рр. (В.Гренджа-Донський, Зореслав, Ф.Потушняк та інші). Становлення нової української прози на Закарпатті у 20-40-х рр. (Ф.Потушняк, Ю.Станинець та інші). Празька школа українських поетів і поезія Закарпаття 20-30-х рр. XX ст. Розвиток української драматургії на Закарпатті 20-30-х рр. XX ст. Література Закарпаття другої половини XX ст. Розвиток літературного процесу. Розвиток української поезії та прози на Закарпатті 40-50-х рр. Поезія та проза на Закарпатті 60-90-х рр. (П.Скунць, М.Томчаній, І.Чендей). Сучасна література рідного краю. Антологія «Джинсове покоління» як перша спроба подолання провінційності. Лауреати Шевченківської премії із Закарпаття (Іван Чендей, Петро Скунць, Дмитро Кремінь, Петро Мідянка, Мирослав Дочинець, Оксана Луцишина). Чи буде в нас нобелівський лауреат? Творчість М.Рошка, А.Любки, О.Луцишиної. Чи може письменник прожити за рахунок літературної творчості? Література для дітей (творчість Олександра Гавроша). Письменники-дебютанти (Корнелія Остапів та ін.). Література Закарпаття угорською, словацькою та чеською мовами.
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Опитування на практичних заняттях, колоквиуми (перевірка знань змісту творів), письмовий аналіз творів за запропонованою схемою, модульні контрольні роботи.
Інші інформації про дисципліну (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій, письмовий аналіз творів) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів Залік (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Технічне забезпечення: Classroom дисципліни
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	Балега Ю. Література Закарпаття двадцятих-тридцятих років XX століття. – К., 1962. – 245 с. Бирчак В. Літературні стремління Підкарпатської Руси. Друге, доп. видання. – Ужгород, 1937. – 186 с. Гординський С. Сучасна закарпатська поезія // Вісник українознавства. – Львів, 1939. – Вид-во НТШ. – № 2. – С. 23-32. Маланюк Є. Молоді поети Закарпаття (Замість рецензій) // Вісник. – 1938. – Листопад. – С. 827-829. Мишанич О. Повернення. Літературно-критичні статті й нариси. – К., 1997. Мишанич О. Оновлення літератури (Про літературний рух на Закарпатті 20-30-х рр. XX ст.) // Мишанич О. На переломі. Літературно-критичні статті й дослідження. – Київ, 2002.

Муза любові й боротьби. Українська поезія пражської школи. – К., 1995. – 159 с.

Романенчук Б. Василь Гренджа-Донський (23. 4. 1897 – 25. 11. 1974) // Твори Василя Гренджі-Донського : У 12-ти т. Видання друге. – Видання Карпатського Союзу, Інк. Відділ у Вашингтоні, Д.К., 1990. – Т. I. – С. XI – XXVI.

Барчан В. Лірика Василя Гренджі-Донського // Українська поезія Закарпаття XX століття : Науковий збірник / Упорядкування та передмова В. В. Барчан. – Ужгород: Ліра, 2004. – С. 43-83.

Барчан В. Поетична творчість Василя Гренджі-Донського : Навчальний посібник / Передмова Б. М. Качура – Ужгород: Карпати – Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2004. – 152 с.

Козак М. Романтизм у ліриці В. Гренджі-Донського // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія філологія. – 2002. – Вип. 6. – С. 103-105.

Козак М. Фольклорні мотиви поезії Василя Гренджі-Донського // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Зб. наукових праць. Вип. 3. – Ужгород, 2000. – С. 310-315.

Твори Василя Гренджі-Донського : У 12-ти т. – Видання Карпатського Союзу, Інк. Відділ у Вашингтоні, Д.К., 1990. – Т. I. – С. 4-58.

Балла Е. Петро Скунець – поет-шістдесятник // Українська поезія Закарпаття XX століття: Науковий збірник / Упорядкування та передмова В. В. Барчан. – Ужгород: Ліра, 2004. – 250 с.

Скунець П. М. Твори. У 3-х кн. / Упорядкування та підготовка текстів Наталії Скунець; передмова Тараса Салиги. – Ужгород : Гражда, 2007. – Кн. I. – 272 с.

Українська поезія Закарпаття XX століття: Науковий збірник / Упорядкування та передмова В. В. Барчан. – Ужгород: Ліра, 2004. – 250 с.

Письменники Срібної Землі. До 60-річчя Закарпатської організації Національної спілки письменників України / Упорядник П. М. Ходанич. – Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня», 2006. – 672 с.

Голомб Л. Г. Новаторські тенденції в українській літературі кінця XIX – перших десятиліть XX ст. – Ужгород: Гражда, 2006. – 296 с.